

Теми контрольних робіт з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки»

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. “Безпека життєдіяльності”, предмет, задачі, основні завдання. Аксиома про потенційну небезпеку. Класифікація небезпек. Концепція ризику. Керування ризиком. Принципи визначення припустимого рівня негативних факторів стосовно здоров’я людини. Принципи і методи забезпечення безпеки життєдіяльності людини. Основи керування безпекою життєдіяльності. Системний аналіз безпеки життєдіяльності. Правове забезпечення безпеки життєдіяльності людини. (лекція, СРС).

Тема 1. Забезпечення безпеки життєдіяльності людини. Здоров’я людини як медико-біологічна та соціальна категорія. Духовний, психічний, фізичний, соціальний аспекти здоров’я людини. Здоров’я і патологія. Валеологія та санологія, визначення, сутність і предмет їх вивчення. Показники індивідуального здоров’я людини. Фактори, що забезпечують стабільність здоров’я. Фактори ризику та групи ризику. Поняття про спосіб життя, його особливості у сучасних умовах. Оздоровчі традиційні і нетрадиційні системи, методи оздоровлення. Способи загартування організму. Механізм шкідливого впливу на організм людини алкоголю, тютюнопаління і наркотиків. Загроза особистій та суспільній життєдіяльності при їх вживанні. Методи боротьби із шкідливими звичками. (лекція, СРС)

Тема 4. Природні небезпеки, характер їх проявів і дії на людей та об’єкти економіки. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ, вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дій. Характеристика небезпечних метеорологічних процесів і явищ, вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дій. Небезпечні гідрологічні процеси і явища, вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки. Пожежі у природних екосистемах вражаючі фактори природних пожеж, характер їх проявів та наслідки. Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. (лекція, СРС).

Тема 5. Техногенні небезпеки та наслідки їх дії. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об’єктах. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища. Законодавча база з пожежної безпеки. Основи забезпечення пожежної безпеки. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки. Класифікація радіаційних аварій. Механізм дії іонізуючих випромінювань на організм людини. Нормування іонізуючого випромінювання. Рівні втручання у разі радіаційної аварії. Чорнобильська катастрофа: соціальні та медичні наслідки. Зони радіоактивно забруднених територій внаслідок аварії на ЧАЕС. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Типологія аварій на хімічно-небезпечних об’єктах. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників техногенних небезпек. (лекція, СРС).

Тема 6. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Алгоритм захисних поведінкових реакцій (лекція, СРС). Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона

навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори. Збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадання зброї та небезпечних речовин. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Зростання злочинності як фактор безпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. (лекція, СРС).

Тема 7. Безпека харчування як складова безпечної життєдіяльності людини. Вплив харчування на життєдіяльність людини. Вимоги до якості і безпеки харчових продуктів. Харчові добавки як можливі забруднювачі. Наслідки забруднення харчових продуктів пестицидами. Стимулятори росту та інші хімічні речовини, що застосовуються в сільському господарстві. Генетично модифіковані продукти та їх небезпека для здоров'я людини. Радіонукліди у харчових продуктах. Харчування в умовах радіаційного забруднення. Токсичні речовини у продуктах харчування: допустимі фонові залишки, максимально допустимий рівень залишків у харчових продуктах. Методика зменшення кількості речовин-забруднювачів у харчових продуктах. (лекція, СРС)

Тема 8. Біоетика: предмет, мета і задачі в системі охорони здоров'я. Напрямки та методи біоетики. Предмет, визначення, зміст і функції біоетики. Функції біоетики та її транскультуральний вимір. (лекція, СРС).

Тема 9. Історія професійної медичної етики, ноетики Біоетика і становлення національної системи охорони здоров'я в Україні. Передумови розвитку біоетики. Етапи розвитку професійної медичної етики. Біоетичний етап медичної етики. Ноетичний ступінь розвитку біоетики. (лекція, СРС).

Тема 10. Права людини як джерело біоетичних принципів та критеріїв поведінки. Вартість життя та здоров'я людини. Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини. Визначення здоров'я ВООЗ. Здоровий спосіб життя як умова його тривалості, фізичного і духовного розвитку. Міжнародний кодекс медичної етики. Загальна декларація прав людини. Конвенція про захист прав та гідності людини у зв'язку з використанням досягнень біології та медицини. Етичний кодекс лікаря України. Лісабонська декларація про права пацієнта. Конвенція про права інвалідів. Декларація про права розумово відсталих осіб. Визначення здоров'я ВООЗ. Здоровий спосіб життя як умова його тривалості, фізичного і духовного розвитку. Людина і хвороба. Хвороба як переживання і поведінка людської особистості. (лекція, СРС).

Тема 11. Біоетика медико-біологічних експериментів і клінічних досліджень. Сучасна концепція доказової медицини. Етична оцінка біобезпеки та ризиків біомедичних і фармацевтичних технологій. Біоетичні комітети, історія створення, методи організації, моделі, права та обов'язки, перспективи діяльності. Гельсінська декларація Всесвітньої медичної асоціації «Етичні принципи медичних досліджень за участю людини в якості об'єкта дослідження». Положення про використання тварин в біомедичних дослідженнях. Етична оцінка біобезпеки та ризиків біомедичних технологій. Біоетичні комітети, історія створення, методи організації, моделі, права та обов'язки, перспективи діяльності. (лекція, СРС).

Тема 12. Етичний, моральний, деонтологічний і правовий виміри в різних сферах їх застосування. Етика і мораль. Деонтологія. Розбіжності між описовою і нормативною етикою. Етика та моральний закон, право і юридичний закон. Принципи медичної деонтології. Рівні відповідальності працівників системи охорони здоров'я. (лекція, СРС).

Тема 13. Біоетичні основи професійної діяльності лікаря і фармацевта. Стосунки між медичними, фармацевтичними співробітниками, пацієнтом та його родиною в контексті транскультурної біоетики. Біоетичний принцип справедливості в розподілі ресурсів охорони здоров'я. Біоетична і правова оцінка лікарської помилки та ятрогенії. Роль сім'ї у прийнятті рішень. Соціальна справедливість, проблеми транскультуральної етики і соціоетичні зобов'язання. Біоетичний принцип справедливості в розподілі ресурсів охорони здоров'я. Біоетичні та правові проблеми співіснування «традиційної» та «нетрадиційної» медицини. (лекція, СРС).

Тема 14. Біоетичні та правові проблеми репродукції людини, генетичних технологій, трансплантології та трансфузіології крові. Загальна декларація про геном людини та права людини. Положення про генетичне консультування та генну інженерію. Основи біоетичної оцінки морального статусу плода та початку життя, конфліктів між матір'ю та плодом. Декларація про планування родини. Заява про права жінки на використання контрацепції. Заява про штучне запліднення і трансплантацію ембріонів. Закон України про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини. (практичне заняття, СРС).

Тема 15. Біоетичні та правові проблеми ВІЛ-інфекції та інших соціально небезпечних інфекцій, медичної психології та психіатрії. Основні біоетичні конфлікти в контексті виявлення ВІЛ-інфекції, надання медичної допомоги і профілактики. Міжнародне та національне регулювання проблем ВІЛ-інфекції. Біоетичні проблеми клінічних випробувань та наукових досліджень в контексті ВІЛ-інфекції. Програми боротьби з ВІЛ-інфекцією в Україні в контексті охорони прав людини. Психосоматична концепція медицини. Біоетичні проблеми медичної психології. Основні проблеми в психіатрії, що підлягають біоетичній і правовій оцінці. Закон України про психіатричну допомогу. Біоетичні аспекти зловживань, стигматизації і дискримінації в психіатрії. (практичне заняття, СРС).

Тема 16. Біоетичні проблеми болю, страждання, реабілітації та евтаназії. Біоетика завершальної фази життя. Біоетичні проблеми паліативної та реабілітаційної медицини. Заява про персистуючий вегетативний стан. Заява про політику в області лікування смертельно хворих пацієнтів, що відчують хронічний біль. Венеціанська декларація про термінальний стан. Сіднейська декларація відносно констатації факту смерті. (практичне заняття, СРС).

Перелік питань для підсумкового контролю з дисципліни “Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки”

Змістовий модуль 1. «Безпека життєдіяльності».

1. Безпека життєдіяльності як наука і навчальна дисципліна.
2. Зв'язок дисципліни “Безпека життєдіяльності” з іншими науковими дисциплінами.
3. Основні поняття та їх визначення у безпеці життєдіяльності.
4. Класифікація небезпек та їх джерела.
5. Небезпечні(вражаючі) чинники, які призводять до матеріальних збитків, шкоди здоров'ю, смерті та ін.
6. Поняття про системний аналіз та його застосування у безпеці життєдіяльності
7. Система «Людина – життєве середовище» та її елементи. Рівні системи «Людина – життєве середовище».
8. Характеристика окремих компонентів життєвого середовища людини.
9. Оцінка небезпек. Поняття про ризик.
10. Ризиковий баланс та оцінка ризику.

11. Критерії ризику.
12. Поняття про прийнятний (допустимий) ризик.
13. Заходи щодо зменшення ризику(управління ризиком).
14. Види аналізу небезпек.
15. Характерні особливості людини, як елемента біосфери.
16. Потреби людини на рівні забезпечення життєдіяльності.
17. Здоров'я людини та фактори, що його забезпечують.
18. Поняття гомеостазу. Механізми гомеостазу. Адаптація. Види та стадії адаптації. Захисні реакції організму. Система імунного захисту.
19. Єдність біологічних систем організму людини. Функції нервової системи.
20. Роль аналізаторів в оцінці факторів системи “людина – середовище існування”. Характеристики основних аналізаторів. Психофізіологічні властивості аналізаторів.
21. Пороги відчуттів, чутливість аналізаторів. Психофізичний закон Вебера-Фехнера.
22. Значення центральної нервової системи в життєдіяльності людини.
23. Психологічні аспекти забезпечення безпеки життєдіяльності. Особливості психіки людини. Темперамент, мислення, увага, емоційні якості людини.
24. Психологічні фактори, що визначають особисту безпеку людини.
25. Загальні поняття зовнішнього середовища і середовища життєдіяльності людини. Їх складові.
26. Основні характеристики природного, соціального та техногенного середовища.
27. Зовнішнє природне середовище. Біосфера. Основні компоненти біосфери. Ноосфера.
28. Природні небезпеки. Основні види. Правила поведінки при стихійних лихах.
29. Роль соціально-політичного середовища. Соціальні небезпеки
30. “Техносфера” у системі безпеки життєдіяльності людини.
31. Основні характеристики виробничого та побутового середовища.
32. Особливості стану екологічної безпеки України.
33. Класифікація та характеристика негативних факторів навколишнього середовища за походженням, природою та характером впливу на людину.
34. Шкідливі та небезпечні негативні фактори в системі “людина – середовище життєдіяльності”.
35. Комплексна оцінка ризику впливу негативних антропогенних чинників на безпеку та здоров'я людини.
36. Основні напрями, принципи і методи забезпечення безпеки життєдіяльності людини в системі “Людина-життєве середовище”.
37. Працездатність. Втома. Вплив на безпеку життєдіяльності людини. Раціональні режими: праці і відпочинку.
38. Здоров'я людини як медико-біологічна та соціальна категорія. Духовний, психічний, фізичний, соціальний аспекти здоров'я людини.
39. Здоров'я і патологія. Валеологія та санологія. Визначення, сутність і предмет вивчення.
40. Індивідуальне здоров'я людини. Його показники.
41. Фактори, що забезпечують стабільність здоров'я. Фактори ризику та групи ризику.
42. Спосіб життя (поняття), його особливості в сучасних умовах.
43. Вплив способу життя на безпеку життєдіяльності людини. Шкідливі звички. Механізм шкідливого впливу на організм людини алкоголю, тютюнопаління, наркотиків. Загроза особистій та суспільній безпеці життєдіяльності. Боротьба зі шкідливими звичками.
44. Система заходів щодо збереження та підвищення рівня індивідуального здоров'я, забезпечення безпеки життєдіяльності. Формування здорового способу життя.
45. Підвищення фізичної активності. Оздоровчі традиційні і нетрадиційні системи.
46. Психофізіологічний професійний відбір.
47. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ, вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дій.

48. Характеристика небезпечних метеорологічних процесів і явищ, вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дій.
49. Небезпечні гідрологічні процеси і явища, вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки.
50. Пожежі у природних екосистемах вражаючі фактори природних пожеж, характер їх проявів та наслідки.
51. Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей.
52. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори.
53. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу.
54. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин.
55. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища.
56. Законодавча база з пожежної безпеки. Основи забезпечення пожежної безпеки. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки.
57. Класифікація радіаційних аварій. Механізм дії іонізуючих випромінювань на організм людини. Нормування іонізуючого випромінювання. Рівні втручання у разі радіаційної аварії.
58. Чорнобильська катастрофа: соціальні та медичні наслідки. Зони радіоактивно забруднених територій внаслідок аварії на ЧАЕС.
59. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності.
60. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.
61. Типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах. Захист населення від шкідливих та небезпечних чинників техногенних небезпек.
62. Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб.
63. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження.
64. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори
65. Збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадання зброї та небезпечних речовин.
66. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства.
67. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення.
68. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика.
69. Зростання злочинності як фактор безпеки. Види злочинних посягань на людину.
70. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку.
71. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму.
72. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості.
73. Харчові продукти, їх склад. Вплив харчування на життєдіяльність людини.

74. Визначення безпеки харчових продуктів. Вимоги до якості та безпеки харчових продуктів
75. Харчові добавки, їх роль для підвищення смакових якостей харчових продуктів.
76. Вплив мінеральних добрив, пестицидів, стимуляторів росту рослин на якість харчових продуктів.
77. Показники шкідливості харчових продуктів.
78. Причини псування харчових продуктів.
79. Генетично модифіковані харчові продукти та їх вплив на здоров'я людини.
80. Забруднення харчових продуктів радіонуклідами. Вплив забруднених радіонуклідами харчових продуктів на здоров'я людини.
81. Токсичні речовини у продуктах харчування.
82. Харчові отруєння від вживання небезпечних продуктів (мікробної та немікробної природи).
83. Держстандарти на якість продуктів харчової промисловості, сертифікати якості харчових ринкових продуктів.
84. Санітарно-епідеміологічна експертиза харчових продуктів.
85. Заходи щодо зменшення забруднення харчових продуктів шкідливими хімічними речовинами.
86. Установа в системі МОЗ України, яка займається розслідуванням та профілактикою харчових отруєнь.
87. Законодавча та нормативна база України з безпеки життєдіяльності та охорону праці.
88. Основні законодавчі акти з безпеки життєдіяльності та охорону праці.
89. Основні положення Закону України “Про охорону праці”.
90. Державне управління охороною праці та організація охорони праці в закладах МОЗ України.
91. Планування роботи з охорони праці.
92. Служби охорони праці підприємств, закладів, установ в залежності від кількості працюючих.
93. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці на виробництві.
94. Навчання та інструктажі з питань охорони праці робітників
95. Визначення понять “гігієна праці”, “охорона праці”, “умова праці”, “шкідливий виробничий чинник”, “небезпечний виробничий чинник” тощо.
96. Класифікація праці медичних і фармацевтичних працівників.
97. Класифікація небезпечних і шкідливих виробничих чинників.
98. Психофізіологічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища медичних і фармацевтичних працівників.
99. Фізичні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища медичних і фармацевтичних працівників.
100. Хімічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища медичних і фармацевтичних працівників.
101. Біологічні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища медичних і фармацевтичних працівників.
102. Особливості професійної захворюваності медичних і фармацевтичних працівників.
103. Архітектурно-планувальні і організаційні профілактичні заходи.
104. Заходи щодо зниження нервово-емоційного напруження і раціоналізація трудового процесу медичних і фармацевтичних працівників.
105. Заходи щодо зниження дії фізичних чинників.
106. Вимоги до відеотерміналів персональних ЕОМ.
107. Вимоги до іонізуючого випромінювання медичних і фармацевтичних працівників.

108. Правила з охорони праці для фармацевтів, поліклінік і кабінетів.
109. Електробезпека при роботі медичних і фармацевтичних працівників.
110. Профілактика професійних отруєнь медичних і фармацевтичних працівників.
111. Заходи щодо зниження дії біологічних чинників, протиепідемічні заходи.
112. Основні санітарні правила щодо розміщення та обладнання аптек.
113. Норми робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я.

Змістовий модуль 2

„ОСНОВИ БІОЕТИКИ ТА БІОБЕЗПЕКИ”

1. Біоетика: предмет, мета і задачі в системі охорони здоров'я.
2. Історія професійної медичної етики, нооетики.
3. Біоетика і становлення національної системи охорони здоров'я в Україні.
4. Права людини як джерело біоетичних принципів та критеріїв поведінки.
5. Вартість життя та здоров'я людини.
6. Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини.
7. Біоетика медико-біологічних експериментів. Сучасна концепція доказової медицини.
8. Біоетичні комітети, історія створення, методи організації, моделі, права та обов'язки, перспективи діяльності.
9. Соціальна справедливість, проблеми транскультуральної етики і соціоетичні зобов'язання. Соціальна справедливість і соціоетичні зобов'язання.
10. Біоетичні та правові проблеми співіснування «традиційної» та «нетрадиційної» медицини.
11. Виховання поваги до здорового образу життя. Здоров'я, філософське, біологічне та етичне визначення. Визначення здоров'я ВООЗ. Здоровий спосіб життя як умова його тривалості, фізичного і духовного розвитку.
12. Людина і хвороба. Хвороба як переживання і поведінка людської особистості.
13. Взаємини між медичними, фармацевтичними співробітниками, пацієнтом та його родиною.
14. Концепція біобезпеки і ризику біомедичних технологій.
15. Біоетичні аспекти та біобезпека впливу навколишнього середовища на людину. Біоетичні аспекти агротехнологій.
16. Основи біоетичної оцінки морального статусу плода та початку життя, конфліктів між матір'ю та плодом.
17. Основи біоетичної оцінки та контролю генетичних технологій.
18. Основи біоетичних проблем болю, страждання, реабілітації та евтаназії.
19. Основи біоетичних аспектів трансплантології та трансфузіології крові.
20. Основи біоетичних проблем ВІЛ-інфекції та інших соціально небезпечних інфекцій.
21. Основи біоетичних проблем біопсихосоціальної медицини, психології та психіатрії.

14. Рекомендована література

Основна (базова)

Змістовий модуль 1. «Безпека життєдіяльності»

1. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб. / О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред О.П. Яворовського. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015. – 288 с.
2. Гігієна та охорона праці медичних працівників. Навчальний посібник /За ред. В.Ф. Москаленка, О.П. Яворовського. – К.: “Медицина”, 2009. – С.6-56.
3. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: Навчально-методичний посібник/ упор.: О.П.Яворовський, В.М.Шевцова, Г.А.Шкурко та ін.- Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2012. – 232 с.

4. Безпека життєдіяльності: для студентів вищих закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний; За ред. Є.П. Желібо і В.М.Пічі. – К.: “Каравела”; Львів: “Новий Світ-2000”, 2001. – 320 с

Основна (базова)

Змістовий модуль 2. «Основи біоетики та біобезпеки»

1. Запорожан В. Н. Біоетика та біобезпека, національний підручник / В. Н.Запорожан, Н.Л.Аряєв. – Київ Здоров'я. –2013. – 454с
2. Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В. М.Запорожан, М Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
3. Запорожан В. Н. Биоетика: Учебник / В. Н.Запорожан, Н.Л.Аряєв – Одеса: Одесский медуниверситет, 2005. – 295 с.

Допоміжна

Змістовий модуль 1. «Безпека життєдіяльності»

1. Безпека життєдіяльності: підручник. / [О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко та ін.] – К.: "Центр учбової літератури", 2013. – 448 с.
2. Конституція України. Основний закон від 28.06.1996.
3. Закон України “Про охорону праці” від 14.10.92.
4. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” № 4004-ХІІ від 24.02.94.
5. Закон України “Про колективні договори та угоди” № 1874 від 24.12.95.
6. Закон України “Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” № 1423 від 13.09.2000.
7. Закон України “Про адміністративні порушення” № 8074-10 від 07.12.84.
8. Основи законодавства України про охорону здоров'я № 2802-ХІІ від 19.11.92.
9. Кодекс законів України про працю № 322-VIII від 10.12.71.
10. Закон України “Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань” № 15/98-ВР від 14.01.1998.
11. Кодекс цивільного захисту України № 5403-VI від 02.10.2012.
12. Указ Президента України № 643/2001 “Національна програма боротьби із захворюваністю на туберкульоз”.
13. Постанова Кабінету Міністрів України “ Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві ” № 1232 від 30.12.11 р.
14. ДСТУ 2272:2006 “Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять”. – К.: Держспоживстандарт, 2007. – 28 с.
15. Наказ Держнаглядохоронпраці України “Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці” № 15 від 26.01.05.
16. Наказ Держнаглядохоронпраці України “Перелік робіт з підвищеною небезпекою” № 15 від 26.01.05.
17. Наказ Держнаглядохоронпраці України “Типове положення про службу охорони праці” № 255 від 15.11.04.
18. Наказ МОН України “Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти” № 563 від 01.08.01.
19. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України “Про затвердження форми трудового договору між працівниками і фізичною особою та порядку реєстрації трудового договору між працівниками і фізичною особою” № 260 від 08.06.01.
20. Наказ МОЗ України “Положення про службу охорони праці системи Міністерства охорони здоров'я України” № 268 від 30.09.1994.

21. Наказ МОЗ України “Про введення оперативного контролю за станом охорони праці в установах, закладах та на підприємствах системи МОЗ України” № 444 від 01.11.2001.
22. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями” № 368 від 24.03.04 р.
23. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). – Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. – 125 с.
24. Домарецький, В. А. Екологія харчових продуктів [Текст]: виробничо-практичне видання / В. А. Домарецький, Т. П. Златев. - К.: Урожай, 1993. - 190 с.
25. Смоляр В. І. Харчування в умовах радіонуклідного забруднення. – К.: Здоров'я: Укр. червоний хрест, 1991. – 32 с.
26. Хоружая Т. А. Оценка экологической опасности. / Т. А. Хоружая — М.: “Книга сервис”, 2002. – 208 с.
27. Безпека життєдіяльності: Підручник / В.Г. Цапко, Д.І. Мазоренко, Ю.С. Скобло, Л.М. Тіщенко; за ред. В.Г. Цапка. – К.: Знання, 2008. – 397 с.
28. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / В.В. Березуцький, Л.А. Васьковець, Н.П. Вершиніна та ін.; За ред. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 384 с.
29. Апанасенко Г.Л. Валеология как наука (Лекция для врачей- курсантов). – К., 2001. – 23 с.

Допоміжна

Змістовий модуль 2. «Основи біоетики та біобезпеки»

1. Антологія біоетики / [За ред. Ю.І.Кундієва]. – Львів.: БАК, 2003. – 592 с.
2. Аряєв М. Л. Психологічні та біотичні проблеми у перинатальній медицині У кн. Неонатологія. Підручник / М. Л. Аряєв : Київ АДЕФ – Україна, 2003. –С. 115 – 131.
3. Берн І. Права людини в сфері охорони здоров'я : практич. посіб./ [За наук. ред. І.Сенюти]. – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2011. – 507 с.
4. Биоэтика: принципы, правила, проблемы / [Под ред. Б. Г. Юдина]. – М.: Медицина, 1998. – 225 с.
5. Боднар Г.В. Паліативна медична допомога / Г. В. Боднар, І. С. Вітенко, О. Ю. Попович : Донецьк, 2003. – 110 с.
6. Вітенко І.С. Сімейна медицина. Психологічні аспекти діагностики, профілактики і лікування хворих / І. С. Вітенко, О. О. Чабан, О. О. Бусло : Тернопіль. – „Укрмедкнига”, 2002. – 187с.
7. Вітенко І.С., Психологічні основи лікувально-профілактичної допомоги та підготовки лікаря загальної практики – сімейного лікаря / І. С. Вітенко : Харків. – Золоті сторінки. – 2002. – 288с.
8. Волосовець О. П. Завдання з біоетики та медичної деонтології для педіатрів / О.П. Волосовець, Н.В. Нагорна та інші // Донецьк. – 2004. – 52 с.
9. Джигирей В.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник / В.С. Джигирей, В.І.Жидецький. – Львів.: афіша. – 2000. – 255 с.
10. Джиллетт Г. Медицинская этика /Г. Джиллетт, Г.Джонс, А. Кемпбелл. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 400 с.
11. Дотримання етичних та законодавчих норм та вимог при виконанні наукових морфологічних досліджень : метод. рекомен. /В.Л.Кулініченко, В.Д. Мішалов, Ю.Б.Чайковський, С.В.Пустовіт та інші. – К.: НМАПО ім. П.Л.Шупика, 2007. – 29с.
12. Гешелин С.А. Этика в хирургии / С. А. Гешелин // Здоров'я України. – 2005. – №3. – С. 6.
13. Етичні комітети. Становлення, структура, функції / [За ред. В.Л.Кулініченка, С.В.Вековшиніної] . – К.: Видавець Карпенко В.М. – 2002. – 243 с.
14. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: навч. посібник / Є.П. Желібо, Н.М.Заверуха, В.В.Зацарний. – К.: Каравела. – 2002. – 327 с.
15. Завалюк А.Х. Етично-правові аспекти лікарської діяльності в Україні / А.Х. Завалюк, Г.Х.Кривда, І.О.Юхимець. – Одеса, 2008. – 191 с.
16. Законодавство України про охорону здоров'я. – К.: Юріком Інтер, 2000. – 374 с.

17. Запорожан В. М. Від біоетики до ноетики /В.М.Запорожан // Вісник НАН України. – 2004. – №12. – С. 22 – 30.
18. Запорожан В.Н. ВІСІ-інфекція і СПІД / В.Н. Запорожан, Н.Л.Аряев. – К.: Здоров'я, 2003. – 802 с.
19. Згречча Е. Біоетика : підручник / Е. Згречча, А. Дж.Спаньйоло, М.Л.П'єтро; пер. з італ. В.Й. Шовкун. – Львів.: Медицина і право, 2007. – 672 с.
20. Йонас Г. Принцип відповідальності. Опыт етики для технологической цивилизации /Г. Йонас. – М: Айрис-прес, 2004. – 480 с.
21. Короткий Т.Р. Социально-правовые аспекты клонирования человека /Т.Р. Короткий Т.Р.. – Одесса.: ЛАТСТАР, 2001. – 253 с.
22. Кундієв Ю.І. Біоетика – новий ступінь інтеграції природничих і гуманітарних наук //Вісник НАН України. – 2002, №11. – С. 11 – 17.
23. Кундієв Ю.Кундієв Ю., Кисельов М. Біоетика: витоки, стан, перспективи / Ю. Кундієв, М. Кисельов //Вісн. НАН України. – 1999. – №8. – с. 6-8
24. Кэмпбел А. Медицинская этика / А. Кэмпбел, Г.Джиллет, Г.Джонс [Под ред. Ю.М.Лопухина, Б.Г.Юдина]. – М.: ГЭОТАР, 2006. – 128 с.
25. Міхеєнко О.І. Валеологія: Основи індивідуального здоров'я людини /О.І. Міхеєнко. – К.: Університетська книга, 2009. – 400с.
26. Мишаткина Т.В. Биомедицинская этика: учеб. пособ./ Т.В. Мишаткина, С.Д.Денисов, Я.С. Яскевич. – Минск: Тетра Системс, 2003. – 320 с.
27. Москаленко В.Ф. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-методичні проблеми / В.Ф. Москаленко, М.В.Попов. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 218 с.
28. Омельченко Л.І. Етичні аспекти проведення наукових досліджень та клінічних випробувань лікарських засобів серед дітей /Л.І.Омельченко, Н. В. Харченко, А. Г. Ципкун // Перинатологія та педіатрія. – 2005. – №1/2 (23). – С. 113 – 118.
29. Основи загальної і медичної психології /За ред. І. С. Вітенка, О. С. Чабана.: Тернопіль. – Укрмедкнига, 2003. – 344 с.
30. Рішення Ради національної безпеки і оборони України № 220/2009 від 06.04.2009 „Про біологічну безпеку України”.
31. Скобло Ю.С. Безпека життєдіяльності. Навч. Посібник / Ю.С. Скобло, Т.Б.Соколовська, Д.І.Мазоренко, Л.М.Тищенко, М.М.Троянов. – К.: Кондор, 2003. – 421 с.
32. Тейлор Ч. Етика автентичності / Ч. Тейлор. – К.: Дух і Літера, 2002. – 128 с.
33. Тейлор Ч. Джерела себе / Ч. Тейлор. – К.: Дух і Літера, 2005. – 696 с.
34. Тищенко П.Д. Биообласть в эпоху биотехнологий / П.Д. Тищенко. – М.: Ин-т философии РАН, 2001. – 187 с.
35. Хартія працівників служби охорони здоров'я. – Львів: Свічадо, 2001. – 96 с.
36. Этические аспекты испытаний биомедицинских средств профилактики ВИЧ. Руководящий документ ВОЗ /ЮНЭЙДС. –UNAIDS/08.05R/ JC1534R (2008).